

Kommunistiske Samfund i Nordamerikas Forenede Stater.

The communistic societies of the United States; from personal visit and observation: including detailed accounts of the Economists, Zorites, Shakers, the Amana, Oneida, Bethel, Aurora, Icarian, and other existing societies, their religious creeds, social practices, numbers, industries and present condition. By Charles Nordhoff. With illustrations. London. John Murray. 1875.

Af Aleksis Petersen.

De talrige praktiske Forsøg paa at skabe en ny Samfundsordning, der i Amerika ere blevne gjorte navnlig siden Robert Owens Dage, vare for et Aarstid siden Gjenstand for en Artikel i dette Tidsskrift*). Naar vi idag atter kaste et Blik paa de amerikanske kommunistiske Forsøg, da er Grunden den, at det Værk, der afgav Hovedstoffet til vor Artikel om «Amerikansk Socialisme», — I. H. Noyes's «den amerikanske Socialismes Historie» — paa en meget væsenlig Maade suppleres af nærværende Artikels Kilde: Charles Nordhoffs i indeværende Aar udgivne Bog om «de Forenede Staters kommunistiske Samfund».

Med Hensyn til Indholdet adskille Noyes's og Nordhoffs Bøger sig bl. A. derved fra hinanden, at medens

*) «Amerikansk Socialisme». Nationalekon. Tidsskr. 3 Bd. S. 397.

Kommunistiske Samfund i Nordamerikas Forenede Stater.

The communistic societies of the United States; from personal visit and observation: including detailed accounts of the Economists, Zorites, Shakers, the Amana, Oneida, Bethel, Aurora, Icarian, and other existing societies, their religious creeds, social practices, numbers, industries and present condition. By Charles Nordhoff. With illustrations. London. John Murray. 1875.

Af **Aleksis Petersen.**

De talrige praktiske Forsøg paa at skabe en ny Samfundsordning, der i Amerika ere blevne gjorte navnlig siden Robert Owens Dage, vare for et Aarstid siden Gjenstand for en Artikel i dette Tidsskrift*). Naar vi idag atter kaste et Blik paa de amerikanske kommunistiske Forsøg, da er Grunden den, at det Værk, der afgav Hovedstoffet til vor Artikel om «Amerikansk Socialisme», — I. H. Noyes's «den amerikanske Socialismes Historie» — paa en meget væsenlig Maade suppleres af nærværende Artikels Kilde: Charles Nordhoffs i indeværende Aar udgivne Bog om «de Forenede Staters kommunistiske Samfund».

Med Hensyn til Indholdet adskille Noyes's og Nordhoffs Bøger sig bl. A. derved fra hinanden, at medens

*) «Amerikansk Socialisme». Nationalekon. Tidsskr. 3 Bd. S. 397.

hin giver den amerikanske Socialismes Historie, holder denne sig i en overvejende Grad til de kommunistiske Samfunds Stilling i nærværende Øjeblik. Hvad Fremstillingsmaaden angaar, maa Noyes's Værk utvivlsomt sættes øverst. Noyes har en højst genial Opfattelse af den amerikanske Socialisme og forstaar at udtrykke den i et særdeles karakteristisk Sprog, hvorimod Nordhoffs Fremstilling ganske vist er god, forstandig og sindig, men ikke kan kaldes glimrende. Til Gjengjæld har Nordhoffs Bog det Fortrin, at den, som det synes, giver en sandtru og forholdsvis upartisk Fremstilling. Noyes er derimod mere Prokurator end Historieskriver. For Noyes gjælder det at fremhæve «Oneida-Samfundet» paa de andre Samfunds Bekostning; det er ham om at gjøre at hugge de Samfund ned, der ikke virke for hans Ideer, for at hans Samfund kan komme til at tage sig saameget bedre ud, og han bryder af denne Grund Staven over hele den kommunistiske Bevægelse, som han ikke kan bruge i sit private Øjemed. Nordhoff, der ikke har nogen særlig kommunistisk Theori at agitere for, kan der skænkes mere Tiltro, og hans Fremstilling, der ganske vist er langt mere velvillig mod de kommunistiske Samfund end Kommunisten Noyes's, bærer i det Hele Præg af Paalidelighed.

Nordhoffs smukt udstyrede med talrige Illustrationer forsynede Værk indeholder udførlige Oplysninger om alle for Tiden eksisterende kommunistiske Samfund i de Forenede Stater. Der gives Meddelelser om de enkelte Samfunds historiske Udvikling, om deres nuværende Omfang og Tilstand, om deres religiøse Tro, om deres industrielle Virksomhed, om deres Regeringsform, om det Liv, der leves i dem osv. Hvert Samfund behandles for sig; men i nogle Slutningskapitler anstilles nogle sammen-

lignende Betragtninger over de vigtigste Samfunds Resultater.

Som virkelig heldige kommunistiske Forsøg tør efter Nordhoffs Mening kun otte Samfund betragtes. Det ældste af dem er det vidtudbredte Shaker-Samfund, der blev stiftet i 1787, altsaa for 88 Aar siden. De øvrige syv heldige Forsøg ere Harmonisternes Samfund i Economy, stiftet 1805, Zoariternes, stiftet 1817, Eben-Ezernes eller Amana-Kommunisternes, stiftet 1844, Bethel-Kommunisternes, stiftet 1844, Oneida Perfektionisternes, stiftet 1848, Ikarernes, stiftet 1849, og Aurora-Kommunisternes, stiftet 1852. Foruden disse 8 er der ganske vist stiftet en meget stor Mængde andre mere eller mindre rent kommunistiske Samfund, hvoraf nogle faa endnu leve; men dels ere de meget ubetydelige, dels ere de af saa ung Dato, at de endnu ikke kunne have haft Lejlighed til at gjøre mange Erfaringer. Endnu i 1874 stiftedes ny kommunistiske Samfund (saaledes «the Social Freedom Community»); men saa unge Samfund kan der aabenbart ikke tillægges nogen Betydning. Endvidere omtaler Nordhoff nogle Samfund, der vel ikke ere kommunistiske, men hvor «Arbejdet er saaledes organiseret, at det bliver lønnet i Forhold til sin Produktivitet og ikke lider af den Mangel paa Tiltrækningskraft, der følger med den sædvanlige Arbejdsorganisation.» Et saadant Forsøg paa at gennemføre Fouriers «attraktive Industri» har en Franskmand, E. V. Boissiere, nylig gjort i «the Prairie Home Colony»; men hverken dette eller andre lignende Forsøg kan der tillægges nogen stor Betydning. En virkelig Rolle have kun de ovennævnte ældre Samfund spillet. I kun to af dem lever den oprindelige Stifter: i Oneida

lever Noyes, i Aurora Dr. Keil, de respektive Samfunds Grundlæggere.

Tilsyneladende bestaar der altsaa kun 8 ældre Samfund, men i Virkeligheden maa der siges at være ikke mindre end 72, idet Shaker-Samfundet bestaar af 58 Kommuner, Amana-Samfundet af 7 og Oneida-Samfundet af 2. Af det Kort, der ledsager Værket, ses det, at disse Kommuner ere spredte over en stor Mængde af de Forenede Stater, lige fra Atlanterhavet i Øst til det Stille Hav i Vest. De nordøstlige Stater ere dog de stærkest forsynede. I 1874 talte disse 72 Kommuner omtrent fem tusinde Medlemmer, hvilket giver et Gjennemsnit af 70 Medlemmer pr. Kommune eller 625 Medlemmer pr. Samfund; Eben-Ezerne og Oneidafolkene ere for Tiden de eneste, hvis Tal er i Tiltagende. De besad henved 180000 Akre Land, og Kommunernes Værdi ansloges til mindst 12 Millioner Dollars eller henved halv tredje Tusinde Dollars pr. Hoved; men denne Formue er meget ulige fordelt, idet Broderparten falder paa de ældre Samfund. — Ikarerne ere af fransk, Shakerne og Oneida-Perfektionisterne af amerikansk, de Øvrige af tysk Herkomst. Tyskerne synes at være det Folk, der bedst egner sig for Kommunismen; dog tror Nordhoff, at Kineserne ville blive dem farlige Konkurrenter, hvis de engang skulde forsøge sig i Kommunisme. — Agerbrug er Kommunernes Hovederhverv, og Kommunisterne ere i det Hele ansete for at være dygtige og omhyggelige Landmænd; kun blandt Oneidafolkene spiller Fabrikvirksomhed første Rolle. Saavidt muligt selv at producere Alt hvad de forbruge, staar som et Ideal vel ikke for alle, men dog for de fleste af Kommunisterne. Mange af Samfundene have dog helliget sig en Specialitet, som de særlig glimre i.

Uldtøjer fra Amana, Silketøjer fra Oneida have saaledes vundet sig et særlig godt Navn paa Markedet. En Shaker-Kommune fabrikkerer Vaskemaskiner og Ruller efter stor Maalestok. Men i Almindelighed findes der dog ikke mange andre fabrikmæssige Foretagender end Savmøller og Kornmøller, Uldfabriker og Værksteder for Fabrikation og Istandsættelse af Agerbrugsmaskiner. At der i de enkelte Kommuner udøves de Haandværk, som det lokale Forbrug udkræver, er en Selvfølge.

Et Element, der har den største Betydning i de kommunistiske Samfund, er Religionen. I saa Henseende er der imidlertid betydelige Forskjelligheder. Medens Ikarerne i Grunden ere ganske religionsløse, og medens Aurora- og Bethelkommunisternes Religion i det Væsenlige kun gaar ud paa at indskærpe Kjærlighed til Næsten, Uegennyttighed og Selvopofrelse, som hvis nødvendige Konsekvens Ejendomsfællesskabet betragtes, — have de fleste andre Samfund en meget stærkt udpræget positiv Tro. Vi ville tage nogle af disse Samfund for os, og vende os da først mod Harmonisterne i Economy.

I Pennsylvania, i en smuk, frugtbar Egn ved Ohio-flodens Bredder, ligger der en Del Smaabyer med Navne som: Freedom, Industry, Economy o. lign. Sidstnævnte By er Hovedsædet for det af Georg Rapp grundlagte «Harmony Society»^{*)}. Det var d. 15 Febr. 1805, at Rapp, der paa Grund af Religionsfølgelser havde maattet

^{*)} Tidligere var ikke Economy, men Byen Harmony Samfundets Hovedsæde. I 1824 solgte Rapp imidlertid Harmony til Robert Owen, der dér grundlagde sit Samfund «New Harmony» (jfr. Artiklen «Amerikansk Socialisme»). Fra 1825 opslog Harmonisterne eller Rappisterne deres Hjem i Economy.

forlade sit Fædreland, Würtemberg, stiftede sit Samfund, hvor Privatejendom ikke maatte kjendes, hvor Alle skulde arbejde i Fællesskab, og hvor Jesu Samfundslære skulde virkeligjøres. Rapp lærte sine Tilhængere, der oprindeligt beløb over syv Hundrede Mænd, Kvinder og Børn, at deres Bestræbelser fremfor Alt burde gaa ud paa at leve et alvorligt, strængt religiøst Liv; at de ikke ængsteligt skulde tænke paa, hvorledes de kunde blive rige, men at de derimod burde mindes, at Herrens Komme var nær. Ægteskab var i de første Aar tilladt; men snart indførtes Cølibat. Oprindeligt blev der ført Bog over, hvad hvert enkelt Medlem havde medbragt til den fælles Formue; men i 1818 blev denne Bog paa Rapps Raad og med alle Deltagernes Samtykke brændt, og fra da af maatte der ikke føres nogen Fortegnelse over, hvad de enkelte Medlemmer bragte. Og nogle Aar senere blev det i nogle Tillægsartikler til Samfundets Forfatning udtrykkelig indskærpet, at «al Samfundets Ejendom skal, fra hvem den saa skriver sig, altid og bestandig være en fælles og udelelig Formue; ethvert enkelt Medlem giver ved sin Tilslutning til Selskabet et endeligt og uigjenkaldeligt Afkald paa Alt, hvad han maatte have medbragt, det være sig Jordejendomme, Varer, Penge eller Arbejde, og ved sin Udtræden af Selskabet har han intetsomhelst Retskrav paa dettes Ejendomme.»

«Fader Rapp», der vedblev at virke, ligetil han i 1847 døde, 90 Aar gammel, indprentede bestandig sine Tilhængere, at Rigdom og materielle Goder vare noget aldeles Underordnet, og at det kun gjaldt at adlyde Gud og paa den mest bogstavelige Maade at tro paa Bibelens Ord. Nogle Hovedpunkter i den Religion, der uddannedes under hans Vejledning, indeholdes i følgende Sætninger:

1. Rappisterne tro, at Adam skabtes «i Guds Billede», og at han var et Dobbeltvæsen, der i sin Person indeholdt begge kønslige Elementer, idet de forstaa Bibelens Ord (Gen. 1, 26-27) bogstaveligt: «Og Gud sagde: Lader os gjøre et Menneske i vort Billede, efter vor Lignelse, og de skulle herske» osv. «Og Gud skabte Mennesket i sit Billede, i Guds Billede skabte han det, Mand og Kvinde skabte han dem.» Heraf uddrage de den Slutning, at baade Skaberen og det første Menneske vare Dobbeltvæsener. De tro, at hvis Adam havde følt sig tilfredsstillet ved sin oprindelige Tilstand, vilde han uden nogen Kvindes Hjælp kunne have formeret sig og opfyldt Jorden. 2. Men Adam var ikke tilfreds med denne Tilstand. Og Gud adskilte den kvindelige Del af hans Legeme og gav ham Kvinden, saaledes som han ønskede det. Netop heri bestod Syndefaldet. 3. Heraf udledes, at Celibatet behager Gud mere end Ægteskabet; og i den fornyede Verden vil Mennesket faa sin gudlignende adamiske Skikkelse igjen. 4. Kristi Gjenkomst er nær. 5. Jesus blev født «i Faderens Billede», det vil sige som et Dobbeltvæsen, ligesom Adam før Syndefaldet. 6. Jesus lærte Ejendomsfællesskab. De første Kristnes Liv vidner herom. 7. Alle Mennesker ville blive forløste; men kun de, der leve i ugift Stand og for Øvrigt følge Kristi Bud, ville strax indgaa til Herrens Herlighed; de Andre maa først gennemgaa en Renselsesild.

Ledet af disse Grundsætninger har «the Harmony Society» nu bestaaet i halvfjerdssindstyve Aar. Med Hensyn til Medlemsantallet er Tilbagegangen imidlertid vedvarende: de oprindelige 7 à 800 Medlemmer ere nu svundne ind til 110, af hvilke de fleste ere gamle, og neppe nogen under 40 Aar. Henvend tredivo Børn har Samfundet adopteret. Hele Befolkningen er tysk. I pekuniær Henseende er det gaaet Samfundet glimrende: det anslaaes nu til 2 à 3 Millioner Dollars, en meget betydelig Rigdom for et saa lille Samfund. Nogen Regnskabsaflæggelse er der aldrig blevet forlangt; og det synes virkelig, at Selskabets Forretningsførere ikke have svigtet den ubegrænsede Tillid, der er bleven sat til dem, hvor

store Midler der end ere blevne dem betroede. — Et flittigt, udholdende og forstandigt Arbejde har utvivlsomt lagt Grunden til Samfundets Rigdom; men det maa dog fremhæves, at ikke alene en stræbsom Arbejden, men fuldt saa vel gode Spekulationer have gjort Medlemmerne til Millionærer; Medlemmerne have stedse mere udviklet sig som Kapitalister, i den Grad, at det legemlige Arbejde, de nu selv udøve, vistnok er meget ubetydeligt; derimod bruge de i høj Grad lejet Arbejde; de anbringe deres Kapitaler i fjerne Foretagender, leve af Dividenden og optræde i det Hele som Kapitalister. Dette stemmer rigtignok ikke med den almindelige Lære, at Kommunismen kun passer for «Arbejdere», ikke for «Kapitalister».

Et mindre udpræget, men dog bestemt religiøst Samfund er det kommunistiske Samfund i Zoar.

Separatisternes Samfund i Zoar i Ohio er stiftet 1817 af en Würtemberger ved Navn Josef Bäumer eller, som Amerikanerne kaldte ham, Bemeler (død 1853, 75 Aar gammel). Forfølgelser i Hjemmet, fordi de vægrede sig ved at gøre Krigstjeneste og ved at sende deres Børn til de af Gejstligheden bestyrede Skoler, bevægede «Separatisterne» til at følge det af «Harmonisterne» tolv Aar tidligere givne Exempel: i den ny Verden at søge et nyt og bedre Hjem. Efter at den kommunistiske Ordning i 1819 var bleven endelig fastsat, er Samfundet i materiel Henseende stadig gaaet fremad: det ejer 7000 Akre meget frugtbar Jord i Ohio og desuden en Del i Jowa; dets Formue anslaaes til over en Million Dollars; Medlemsantallet er nu omtr. 300; men for en Menneskealder siden var det dobbelt saa stort. I følgende tolv Sætninger har Josef Bäumer formuleret Separatisternes Troesbekjendelse:

«1. Vi tro og bekjende den treenige Gud: Fader, Søn og den Helligaand. 2. Tilbagevenden til Gud, vor Fader, gjennem Kristus. 3. Den hellige Skrift som vort Livs Maalestok og Vejleder, som Prøvesten paa det Sande og det Falske. 4. Alle Ceremonier banlyses fra os, og vi erklære dem at være unyttige og skadelige. (Daaben og den hellige Nadver forkastes derfor.) 5. Vi vise ingen Dødelig Æresbevisninger, der kun skyldes Gud, saasom at blotte Hovedet, at bøje Knæ. Vi tiltale ligeledes Alle med «du». 6. Vi ville ikke have noget at gjøre med gejstlige Former: fastslaaede Former og Ceremonier have fremkaldt Sekter; men i det sande kristne Liv bør der ikke være Sekter. 7. Vore Giftermaal indgaas efter gjensidig Overenskomst og i Vidners Nærværelse. De forkyndes for den politiske Avtoritet; men Præster bør Intel have at gjøre hermed. 8. Alt Samkvem mellem Kjønene betragte vi, forsaavidt det ikke er nødvendigt for Slægtens Bevaring, som syndigt og stridende mod Guds Bud. Fuldstændig Jomfruelighed og fuldstændig Afkald paa kjønslig Omgang er mere anbefalelsesværdig end Ægteskab. 9. Vi kunne ikke sende vore Børn til Babels Skoler, hvor der læres andre Grundsætninger end disse. 10. Vi kunne ikke tjene Staten som Soldater; thi en Kristen kan ikke dræbe sin Fjende, langt mindre sin Ven. 11. Vi betragte Statsmagten som absolut nødvendig til Ordenens Opretholdelse, til de Godes Beskyttelse og Forbrydernes Afstraffelse, og Ingen vil kunne sige om os, at vi ere utro mod de indstiftede Øvrigheder.»

Inspirationisternes Samfund i Amana*) i Jowa, ogsaa kaldet Eben-Ezer-Samfundet eller «die wahre Inspirations Gemeinschaft», bestaar ligesom de to foregaaende saa godt som udelukkende af Tyskere. Det er et af de mægtigste kommunistiske Samfund i Amerika, idet det tæller 1485 Medlemmer, ejer 25000 Akre Land, bestaar af syv forskjellige smaa Byer og i det Hele er i

*) Navnet «Amana» er taget af Bibelen. Det hedder i Højsangen 4, 8: «Med mig, min Brud! skal du komme fra Libanon, med mig fra Libanon, Du skal skue ned fra Amanæ Top, fra Senirs og Hermons Top, fra Løvens Boliger, fra Panterdyrenes Kamre.»

god Fremgang. Samfundet er stiftet i Begyndelsen af Fyrreerne af en Tysker ved Navn Kristian Metz, og dets nuværende Fører er en firsindstyveaarig Kvinde, Barbara Landmann, fra Elsass, en af Metz's første Tilhængere. Hvad der vel væsenligt har bidraget til Samfundets udmærkede materielle Fremgang, er den Omstændighed, at det strax fra første Færd af havde betydelige Midler at raade over. Et af de stiftende Medlemmer skal endog have medbragt 50 à 60000 Dollars; flere andre fra to til tyve Tusinde. Agerbrug er Hovederhvervet. Samfundet ejer for Tiden 3000 Faar, 1500 Stk. Kvæg, 200 Heste og 2500 Svin. Lejet Arbejde anvendes, ligesom i Economy, i ikke ringe Omfang. Medlemmerne ere meget dygtige og hæderlige Handelsmænd; de betale altid kontant; de ville kun handle med ærlige Folk: den, der engang har narret dem, skal ikke oftere forsøge paa at indlade sig med dem. Befolkningen i Amana er i det Hele rolig, flittig, arbejdsom, tilfreds og agtet. Religionen danner Grundvolden for deres Samfundsordning. «Vi tro kun», sige de, «paa Biblen.» Daabshandlingen bruge de ikke, da de betragte Daaben som en unyttig Ceremoni, der ikke er foreskrevet af det Ny Testamente; derimod nyde de den hellige Nadver. De tillægge Ord, der ytres af visse «inspirerede» Medlemmer, en ganske særdeles stor Vægt. «I det Ny Testamente lære vi, at Disciplene fyldtes med den hellige Aand. Den samme Gud lever endnu, og det er da rimeligt at tro, at han i vore Dage lige saa fuldt som i hine vil beaande dem, der følge ham, og saaledes vejlede sit Folk.» «Inspiration» siger Medlemmerne, hvem de skulle betro Samfundets Tillidshverv, og hvem de skulle optage som ny Medlemmer. Ved «Inspiration» opdages begaaede Synder i Menigheden; «Inspi-

ration» bestemte Samfundet til at drage fra Tyskland til Amerika, til at ombytte Eben-Ezer med Amana, kort sagt til at tage alle store afgjørende Beslutninger. De «inspirerede» Ord udtales sædvanligvis ved offentlige Møder, Begravelser eller andre højtidelige Lejligheder af visse, særligt begavede Medlemmer («Werkzeug», «instruments», svarende til Spiritisternes «Medier»). Naar Aanden kommer over «Redskabet», naar han «falls in inspiration», overfalder han jævnlig af stærke Krampetrækninger. Ofte knæler han ned; men «Broder Metz plejede at vandre om i Forsamlingen med lukkede Øjne; dog vidste han altid, hvem han talte til, og til hvem han rettede sit dadlende, advarende eller opmuntrende Ord.» De Profetier, Irettesættelser, Opfordringer til at leve et helligt Liv, eller Advarsler mod Selviskhed, Stolthed osv., der udtales af de «inspirerede Redskaber» nedskrives alle med stor Omhu, og aarlig trykkes der et Bind af dem. Fra Samfundets Trykkeri i Eben-Ezer og i Amana er der udgaaet en hel lille Literatur, navnlig af religiøst Indhold.

Det af de amerikanske religiøs-kommunistiske Samfund, der har spillet størst Rolle, og som endnu har en Del Betydning, er Shakersamfundet. Nordhoff helliger det omtrent halvandet Hundrede Sider og giver udførlige Oplysninger om hvert enkelt af de 18 forskellige Samfund; Hensynet til Pladsen byder imidlertid, at vi indskrænke os til nogle faa Bemærkninger:

Shakersamfundet er stiftet for omtr. halvfemssindstyve Aar siden (det bestemte Stiftelsesaar angives forskjelligt). Det bestaar af 18 Samfund, der atter udgjøre 58 adskilte Kommuner eller «Familier». Det samlede Medlemsantal skal for nogle Aar siden have været henvend 6000, men var i 1874 smeltet ind til 2415 (selvfølgelig

uden at medregne de «Tusinder» af Shakere, der paa-
 staas at leve i Aandeverdenen); lidt over 1500 ere Kvinder.
 Samfundenes samlede Landeejndomme udgjøre omtrent
 100,000 Akre Land. Shakerne have udviklet en temme-
 lig rig Literatur, som de tillægge stor Betydning. I deres
 Fremtræden ere de jævne, ligefremme og fordringsløse:
 de ere flittige, fredsommelige, ærlige, udholdende og i
 en ganske overordenlig Grad renlige.

Den af Stifterinden Ann Lee, «Mother Ann», frem-
 satte og af hendes Efterfølgere nøjere udviklede Lære kan
 sammenfattes i følgende Sætninger:

1. Gud er baade mandlig og kvindelig, et Dobbelt-
 væsen; Adam var ogsaa et Dobbeltvæsen, eftersom han
 var skabt i Guds Billede; Forskjellen mellem Kjønnene
 er evig. 2. Kristus er en Aand, og en af de højeste,
 der første Gang viste sig i Jesu Skikkelse, idet han da
 repræsenterede det mandlige Element i Gud; anden Gang
 i Ann Lees Person og repræsenterede da Guds kvindelige
 Element. 3. Ann Lee bragte Verden ind i dens sidste
 Udviklingsstadium. 4. Shakerkirken er «the Church of
 the last dispensation»; Kristi Rige paa Jorden vil være
 fuldkommet, naar denne Kirke har naaet sin fulde Ud-
 vikling. 5. Den første apostoliske Kirke hvilede paa
 sande Principer, som de senere kristne Kirker hurtigt og
 uheldigvis have forladt; blandt hine Grundsætninger maa
 mærkes: Ejendomsfællesskab, Cølibat, Lydighed mod Øv-
 righeden, Overvinden af legemlige Lidelser. Shakerkirken
 gennemfører disse Grundsætninger; kun er det endnu
 ikke lykkedes den ganske at besejre legemlige Lidelser;
 men den er overbevist om, at ogsaa dette tilsidst vil lyk-
 kes den, da Sygdom er en Fornærmelse mod Gud, og
 da det staar i Menneskenes Magt at være raske, naar de
 kun ville det. 6. Treenighedslæren og Læren om den
 legemlige Opstandelse forkastes. Jesus og Ann Lee skulle
 ikke tilbedes som Guder, men æres og elskes som Kirkens
 Ældste. 7. Shakerne ere Spiritister. «Vi ere fuldt
 og fast overbeviste om Menneskenes Samkvem med Aandeverdenen.
 Vor Spiritisme har tilladt os at samtale, Ansigt til Ansigt,
 med afdøde Personer, af hvilke vi selv have kjendt nogle,
 ja med Personer, der fødtes før Synd-

floden.» I visse Dele af Himlen er der blevet dannet talrige Shakersamfund. 8. Ihvorvel Cølibat og Kommunisme ere nødvendige i Shakerkirken, i «the Gospel Order», betragtes Ægteskab og Privatejendom dog ikke som ligefremme Forbrydelser, men som Kjendetegn paa en lavere Samfundsudvikling.»

Som ovenfor bemærket ere Shakersamfundene i Tilbagegang, og for nogle af Samfundenes Vedkommende har Tilbagegangen endog været meget stærk: «Mount Lebanon» Medlemstal er gaaet ned fra 600 til 380, «Union Village's» fra 600 til 215, «Watervliets» fra 53 til 4, «Alfred Society» fra 200 til 70 osv. I Betragtning at den frodige Jordbund, Amerika ellers afgiver for spiritistiske Foreninger, kunde denne Tilbagegang synes paa-faldende; men den lader sig dog ganske naturligt forklare. Shakerne leve i Cølibat, og maa altsaa udelukkende rekruteres ude fra. At adoptere Børn ere de imidlertid nu næsten ganske ophørte med, da de ikke havde Held med deres Opdragelsesforsøg. «Naar Mænd eller Kvinder», siger «Elder» Evans, «komme til os i en Alder af 21 eller 22 Aar, kan der blive de bedste Shakere af dem: i den Alder medbringe de deres fulde Kraft, og Erfaringen har vist os, at de da have set nok af Verden til at tilfredsstille deres Nysgjerrighed og til at blive rolige. Vi ville naturligvis gjerne bevare vort Medlemstal; men vore Grundsætninger opofre vi selvfølgelig ikke.» Og disse Grundsætninger ere saa strenge og det hele Liv, der føres i Samfundet, saa asketisk, at Folk ganske vist ikke kunne føle sig stærkt fristede til at melde sig ind. Ønsker man ikke desmindre at optages som Medlem, saa maa man dog ikke tro, at dette saa let lader sig gjøre. I sit Skrift «Fifteen years in the senior order of the Shakers» siger Hervey Elkins herom bl. A.:

Ingen indlades indenfor Zions Mure, der ikke nøjagtigt har skriftet alt Urigtigt, han mindes at have gjort sig skyldig i; ogsaa enhver Handling, der, selv om de menneskelige Love muligvis tillode den, fra den ny og højere Guddoms Standpunkt maa anses syndig, skal han bekjende. Alt skal aabenbares; ingen Omstændighed, der kunde gjøre Synden endnu større, maa skjules; ingen Sten maa man undlade at vende; intet Smuds maa blive tilbage. Guds Tempel, Sjælen, maa omhyggelig renses, førend det ny Medlem kan optages. Hustruer, der have vantro Mænd, maa ikke optages uden deres Mænds Samtykke, eller før de lovligt ere blevene løste fra det ægteskabelige Baand og *vice versa*. Der er i Samfundet tre Grader: «the novitiate», «the junior» og «the senior»; kun ved en tro og samvittighedsfuld Opfyldelse af Evangeliets Bud bliver det muligt at rykke op fra de lavere til de højere Grader. Naar de unge Medlemmer have fyldt 21 Aar, faa de «the Church Covenant» til Gjennemgranskning, og det henstilles til dem, om de ville underkaste sig de Betingelser, der dér findes opstillede. Kun ved at underskrive opnaa de fulde Borgerrettigheder; men «den der, efter at være undflyet Ægyptens Trældom, atter ønsker sig tilbage til dets Kjødgryder, er uværdig for Guds Kongerige»; og den, der udstødes eller falder fra, er, naar han efter en velovervejet Beslutning har underskrevet hint Dokument, udelukket fra at forlange nogen Erstatning for den Ejendom, han maatte have medbragt, eller det Arbejde, han maatte have gjort i et helligt Formaals Tjeneste.

Endnu et af de kommunistiske Samfund, i hvilke Religionen spiller en fremtrædende Rolle, maa her nævnes: det er det af J. H. Noyes stiftede, i den tidligere Artikel omtalte Oneida-Samfund. Dette er et af de faa Sam-

fund, hvis Medlemstal er i Tiltagen: i Februar 1874 udgjorde det 283, hvoraf 238 leve i Oneida og Willow Place og 45 i Wallingford; 131 Mænd, 152 Kvinder. I 1873 indkom der omtr. 200 Ansøgninger om Optagelse; men for Øjeblikket ere de ikke i Stand til at optage ny Medlemmer. Derimod ville de vistnok gjerne grunde en ny Koloni, og hvis der hertil melder sig Folk med fornødne Midler, ere de neppe uvillige til at forsyne dem med Lærere og Vejledere. Samfundets Formue anslaaes til $\frac{1}{2}$ Million Dollars. Det er væsenlig industridrivende og har i flere Brancher drevet det vidt. Lejet Arbejde anvendes, men Arbejderne behandles i enhver Henseende godt. Medlemmerne kalde sig «Perfektionister» eller «Bibelkommunister» og paastaa, at Biblen er Alfa og Omega for dem; men de fortolke den rigtignok paa deres egen Maade.

Ved at nævne Oneida-Samfundet henledes Tanken paa det Punkt, der, næst Religionen, har størst Betydning for det sociale Liv i de kommunistiske Foreninger: Forholdet mellem Kjønne, de ægteskabelige Forhold, Familielivet.

Det vil erindres, at der hos Oneidafolkene hersker Pantagami eller Kompleksgiftermaal, dels fordi dette Forhold menes at være foreskrevet i Biblen, dels fordi Kjønnes Promiscuitet betragtes som en nødvendig Konsekvens af Ejendomsfællesskabet, og endelig fordi Børneavlingen ved Kompleksgiftermaalene kan ordnes paa en formentlig mere videnskabelig rigtig Maade. Den «selviske Kjærlighed», det vil sige: en Mands og en Kvindes «udelukkende og afgudiske Hengivenhed» for hinanden og deres Ønske om at være hinanden tro, betragtes som en Synd, der maa bekæmpes med alle Vaaben, — en

Synd, der imidlertid selv blandt Oneidafolkene viser sig at være vanskelig at faa udryddet. Dog ere Medlemmerne ikke ligefrem forpligtede til under alle Omstændigheder at tage imod de «Opmærksomheder», Personer, de ikke synes om, ønske at vise dem. Tværtimod fordres til Stiftelsen af Kjærlighedsforholdet, at de to Parter ere blevne enige herom; men denne Enighed maa ikke bringes tilveje ved privat Samtale eller Kurmageri, men hellere ved en Tredjemands Mæglen. Det anses som heldigst, at Personer af forskjellig Alder, en Gammel af det ene Kjøen og en Ung af det andet, bringes i Forbindelse med hinanden, og da Samfundets ældre Medlemmer ordne denne Sag, er dette ogsaa det Sædvanlige. Samfundet ordner i det Hele saavidt muligt Børneavlingen, og paa staar i saa Henseende at lade sig lede af «videnskabelige Principer». «For et Par Aar siden», siger Noyes i sit Skrift «Essay on scientific propagation», «tillod vi ikke, af finansielle og andre Grunde, at der her fødtes Børn efter samme Forhold som i andre Samfund. Senere have vi forsøgt at avle det sædvanlige Antal Børn, som Folk af Middelklassen ere i Stand til at give en forstandig moralsk og aandelig Pleje og i det Hele en god Opdragelse. Til dette Forsøg have vi udvalgt fire og tyve Mænd og tyve Kvinder blandt dem af vore Medlemmer, der paa den fuldstændigste Maade have gennemført vor sociale Theori.» — Oneidafolkene paastaa at have al Grund til at være tilfredse med de Resultater, deres Experimenter have ført til. Det fortjener særligt at fremhæves, at Kvinderne ere i Flertal i dette pantagamiske Samfund.

Ganske anderledes er Forholdet mellem Kjønnene ordnet i andre kommunistiske Samfund. I Amana, der dog ikke hører til Cølibat-Kommunerne, holdes Kjønnene

strengt adskille. Mændene advares mod Kvinderne som mod «en i højeste Grad farlig Magnet og magisk Ild». Drengene maa kun lege med Drenge, Pigerne kun med Piger. Søndag Eftermiddag faa baade Drenge og Piger Lov til at gaa ud at spadserere; men de skulle gaa i forskjellig Retning. «Det er muligt», sagde et Medlem til Nordhoff, «at de mødes undervejs, men det er ikke tilladt.» Men hvormeget der end gjøres for at holde Kjønne bestemt adskilte, hvormeget der end gjøres for ved en ukjædelig Dragt at faa de unge Kvinder til at se ud som gamle, grimme Kjærlinger, — er Koketteri, Kurmageri, Forelskelse og Ægteskab ligesaa lidt ukjendt i Amana som andetsteds i Verden. «Den unge Mand bliver forelsket og forstaar at finde Midler til at gjøre den elskede Gjenstand bekjendt med sin Kjærlighed; han fryder sig uden Tvivl ved at vise hende sin Kjærlighed, og de Hindringer, hans forsigtige Brødre lægge ham i Vejen, gjøre kun hans Fryd saa meget stærkere; og naar han er bleven fire og tyve Aar gammel, ægter han hende trods hendes sorte Hætte og simple Klæder.» Men før han har naaet den nævnte Alder, maa han i ethvert Tilfælde ikke gifte sig. Naar saa Bryllupsdagen endelig kommer, fejres den med Sang og Bøn og saa meget Alvor, at det unge Par i ethvert Tilfælde ikke ser hen til den som til en ublandet Glæde. De Gamle forklare det nygifte Par «med stor Grundighed» de ægteskabelige Pligter og indskærpe dem, at de ved at gifte sig ikke gjøre sig skyldige i nogen fortjenstfuld Handling, men at Ægteskabet fører til Verdslighed, hvorfor de Nygifte kun ved at udvise en ganske særdeles stor Guds frygt kunne bevare den Anseelse, de tidligere nød i Samfundet.

Kommunerne i Aurora, Bethel og Zoar tillade ogsaa

det almindelige monogame Ægteskab. I Zoar gives der dog kun ugjerne Tilladelse hertil: Ægteskab fører til Verdslighed; Gud synes ikke rigtigt om det, og i det himmelske Rige vil Hustru og Mand ikke gjenkjende hinanden; der vil ikke dér være Forskjel paa Kjønnene, — lærte Bäumeler. Hos Icarerne er derimod Ægteskab ikke blot tilladt, men Cølibat er endog under Straf forbudt. Derimod hersker Cølibatet hos Harmonisterne og i Shakersamfundene; men naar der ses hen til den Ængstelighed, hvormed der sørges for, at Kjønnene komme i saa liden Berøring som mulig med hinanden, kan man ikke vægre sig ved at tro, at Samfundenes Ledere have frygtet, at Mændene skulde være tilbøjelige til at vise Svaghed ligeoverfor den «farlige Magnet og magiske Ild». Hos Shakerne maa en «Broder» aldrig gaa ind i en «Søsters» Værelse undtagen i aldeles nødvendige Ærinder, og han maa ikke opholde sig dér over et Kvarter. En «Søster» maa ikke gaa til Brødrenes Arbejdsplads, medmindre hun er ledsaget af en anden. «Brødre» og «Søstre» maa ikke gaa forbi hverandre paa Trapperne. En Broder maa paa ingen Maade tale med en Søster, medmindre en tredje Person er tilstede. De maa ikke give hverandre Gaver. Naar en Søster ønsker Noget udført af Brødrene, maa hun derom henvende sig til Forstandersken for Søstrene, der besørger hendes Bud videre til Brødrenes Forstander, der derefter ordner Sagen med Brødrene. Da de to Kjøen bør undgaa al unødvendig Berøring med hinanden, men da det dog undertiden af Høflighedsgrunde kan være vanskeligt strengt at overholde denne Regel ligeoverfor Udenforstaaende, bør der, hvis der sker Brud paa den, f. Ex. hvis et Medlem giver en Person af andet Kjøen Haanden, gjøres Anmeldelse derom til Samfundets «Ældste», inden

han (eller hun) paany tager Del i Gudstjenesten. Det tillades ikke noget Medlem at have Sovekammer for sig selv; endog Samfundets «Ældste» maa dele Værelse med et andet Medlem.

Oneidafolkene bo sammen i et stort fælles Hus. Ligesaa Shakerne. En Shaker-«Familie» eller Kommune, der i Almindelighed bestaar af fra 30 til 80 Personer, Mænd, Kvinder og adopterede Børn, leve sammen i en stor, overordenlig tarveligt udstyret Kaserne, hvor Kvindernes og Mændenes værelser selvfølgelig omhyggelig ere skilte ad. I Icaria og Amana spise Medlemmerne i Fællesskab; men for Øvrigt lever her hver enkelt Familie for sig. I de andre Samfund har hver enkelt Familie i Almindelighed sit eget, af de andre uafhængige Hjem.

Medens det saaledes ikke er Reglen, at Samfundene med Hensyn til Familielivet have gennemført Kommunismen, hersker der i dem alle et mere eller mindre fuldstændigt Ejendomsfællesskab.

I de fleste Kommuner forpligte Medlemmerne sig til Ejendomsfællesskabet ved Tilslutning til en eller anden i højtidelige Udtryk affattet Pagt (*covenant*). Hos Shakerne er det «en i Kirken fastslaaet Trossætning, at Alle, der optages som Medlemmer, frit og frivilligt med velberaad Hu hellige, opofre og indvie sig selv med Alt, hvad de eje, til Guds Tjeneste for stedse.» Det nyoptagne Medlem («the neophyte») bringer sin Ejendom med sig; men da han endnu kun er paa Prøve, og da det er muligt, han viser sig ikke at være skikket til at optages som virkeligt Medlem, eller da han maaske ikke selv har Lyst til at blive i Samfundet, faar han ikke Lov til ubetinget at afstaa sin Ejendom: kun paa Brugen af den giver han Afkald, og han gaar ind paa, at han, saalænge han bliver

i Samfundet, ikke vil forlange Rente af, hvad han har medbragt, eller Løn for sit Arbejde. Men naar han endelig optages til virkeligt Medlem, giver han fuldstændig og for stedse Afkald paa Alt, hvad han ejer. Der indgaas da en Pagt, hvori det hedder:

«Højtideligen og samvittighedsfuldt hellige, opofre og hengive vi os og vore Tjenester med alle vore timelige Interesser til Gud og hans Folk under Omsorg og Vejledning af de Ældste, Diakoner eller Tillidsmænd, der ere eller maatte blive udnævnte i Kirken. Vi fastsætte og beslutte fremdeles, at det er og skal være disse Diakoners og Tillidsmænds særlige Pligt at have den umiddelbare Bestyrelse af og Tilsyn med Alt og særlig med Ejendommene; og det skal ogsaa være de nævnte Diakoners og Tillidsmænds Pligt at træffe Bestemmelse om, benytte og fremme Medlemmernes forenede Interesser til Kirkens Gavn, til de Fattiges Lindring og i saadanne barmhjertige og religiøse Øjemed, som Evangeliet forlanger, og de nævnte Diakoner og Tillidsmænd i deres Visdom anse for gavnlige, forudsat dog, at alle de nævnte Diakoners og Tillidsmænds Bestemmelser om Brugen, Bestyrelsen og Benyttelsen af Medlemmernes forenede Formue er til Gavn og Fordel for Kirken (ligeoverfor hvilken de nævnte Diakoner og Tillidsmænd ere og skulle være ansete for ansvarlige) og ikke for noget personligt eller privat Øjemed. Da Formaalet, Øjemedet og Planen med vor Sammenslutning til en Kirke eller en evangelisk Forening fra Begyndelsen af udelukkende var og fremdeles er: trofast og hæderligt at arbejde paa Udviklingen af Guds mangfoldige Gaver, baade af aandelig og timelig Natur, for saaledes at fremme vor gjensidige Beskyttelse, Støtte, Lindring og Lykke, saavel saadanne andre fromme og barmhjertige Øjemed, som Evangeliet kræver, — erklære, love og udtale vi i Kraft af denne Pagt højtideligen og paa Samvittighed, i Fællesskab og enkeltvis, for os selv og vore Arvinger, ligeoverfor Gud og alle Mennesker, at vi aldrig herefter hverken middelbart eller umiddelbart ville gjøre eller forlange Regnskab for de Ejendomme, det Arbejde og de Tjenester, som vi eller nogen af os har helliget eller vil hellige de nævnte Formaal; og ligesaa lidt ville vi gjøre nogen Gjældsfordring eller Krav paa Erstatning eller hvilket som helst andet Krav gjældende

ligeoverfor Kirken eller noget af dens Medlemmer i Anledning af de Ejendomme eller Tjenester, vi have givet, overleveret, opofret og helliget de førnævnte hellige og barmhjertige Øjemed.»

Separatisterne i Zoar underskrive følgende *covenant*:

«Vi Undertegnede, Medlemmer af Separatisternes Samfund, erklære herved paa egne og Arvingers Vegne, at vi for stedse give al vor Ejendom af enhver Slags, ikke blot hvad vi alt besidde, men ogsaa hvad vi senere maatte komme i Besiddelse af ved Arv, Gave eller paa anden Maade, baade reel og personlig Ejendom, alle Rettigheder, Adkomster eller Forventninger, til det nævnte Samfund, saaledes at de skulle være og forblive Samfundets udelukkende Ejendom, ikke blot saalænge vi leve, men ogsaa efter vor Død. Ogsaa love og forpligte vi os til at lyde alle Tillidsmændenes Bud og Befalinger med den yderste Iver og Flid uden Modstand eller Knurren, og til i Samfundets fælles Tjeneste og til dets Tillidsmands Tilfredshed at udfolde al vor Kraft, gode Vilje, Flid og Dygtighed, saalænge vi leve. Ogsaa overantvorde vi paa lige Maade vore Børn, saalænge de ere umyndige, til Tillidsmændenes Varetægt, idet vi give dem de samme Rettigheder og den samme Magt over dem, som om de ved Statens Love vare blevne dem kontraktmæssig overdragne.»

Ved at tiltræde *covenants* af lignende Art forpligte Medlemmerne sig i flere andre Kommuner til et fuldstændigt Ejendomsfællesskab.

Ejendomsfællesskabet omfatter Alt, hvad Medlemmerne have medbragt, og Alt, hvad de producere efter at være indtraadte i Samfundet. Dog ses der paa enkelte Steder (i Aurora f. Ex.) lidt igjennem Fingre med, at nogle Medlemmer gjøre sig individuelt — og ikke Samfundet i dets Helhed — en lille Pengesfordel ved Forhandlingen af forskellige Gjenstande. Dette er et Brud paa Kommunismen, som Førerne ikke holde af at tale om, men hvis Existens ikke kan nægtes. Anvendelsen af lejede Arbejdere, der er temmelig almindelig, stemmer vel heller ikke ret med Kommunismens Aand. Retttest vilde det være,

om Kommunisterne producerede Alt selv uden de Vantros Bistand. — Om Forbruget findes der forskellige Bestemmelser. Paa nogle Steder synes det, at Medlemmerne frit kunne henvende sig til Fællesmagasinerne og forlange, hvormeget de ville; kun den offentlige Mening lægger her et Baand paa dem. Andre Steder findes der derimod bestemte Forskrifter om, hvormeget de maa forlange udleveret til deres Forbrug. I Amana tillades det enhver voxen Mand at forlange sig udleveret Klæder og andre Fornødenhedsgjenstande (med Undtagelse af Fødevarer) til et samlet Beløb af fra 40—100 Dollars om Aaret (Beløbets Størrelse retter sig efter, om Vedkommendes Stilling og Arbejde kræver flere eller færre Klæder osv.). Kvinder tilstaaes der et aarligt Beløb af fra 25 til 30 Dollars, og for Børnene varierer den aarlige Ration mellem fem og ti Dollars. Naar en Mand trænger til en ny Dragt, gaar han hen til Magasinet og forlanger sig Klædet udleveret; i en Bog, han medbringer, debiteres han for dets Værdi. Saa gaar han til Skræderen og lader ham sy Dragten; Skræderen debiterer ham for den fastslaaede Syløn. Trænger han til Sko, Hat, Ur osv., gaar det til paa samme Maade. Paa denne Maade kan han lade sig debitere for en Række af Beløb, der dog tilsammen ikke maa overskride den ham aarlig tillagte Ration. Har han ikke i Alt ladet sig debitere for de ham tilstaaede 40 Dollars, men kun for 30 f. Ex., bliver de 10 Dollars, det overskydende Beløb, skrevet ham til gode for næste Aar. Næste Aar er hans Ration altsaa saameget større. Dog er det ham ogsaa tilladt at forære det saaledes opsparede Beløb bort. Under Borgerkrigen skænkede Medlemmerne store Summer bort af deres paa denne Maade opsparede Midler.

Om de i Samfundene gennemførte politiske Systemer bør der anføres et Par Ord:

I Icaria er der gjort et Forsøg paa at gennemføre et rent Demokrati. Stifteren, Etienne Cabet, har givet sit Samfund en Forfatning, der stærkt indskærper Menneskenes Lighed og Broderskab og Forpligtelsen til Kommunisme. Ved Forfatningen er Trældom og Tjenesteforhold afskaffet; Ægteskab er paabudt under Straf; der er truffet Bestemmelser om Opdragelsen: Børn skulle gaa i Skole til deres sextende Aar; endelig er et fuldstændigt Flertalsherredømme gennemført. Aarlig vælges en Præsident; men hans Magtfuldkommenhed er meget stærkt begrænset, idet han kun har at udføre Medlemmernes Ordre; ja, «end ikke en Skjæppe Korn kan han sælge uden først at indhente Samfundets Tilladelse dertil.» Hver Lørdag Aften holdes der et almindeligt Møde, paa hvilket der tages Beslutninger, som Præsidenten har at rette sig efter i den følgende Uge. Paa Møderne have Kvinderne Ret til at tage Del i Diskussionen; men de ere ikke stemmeberettigede. Hver Maaned aflægges der Regnskab for Forretningernes Udførelse. Forfatningen forbyder Luxus; men hidtil har der ikke været Fare for, at Medlemmerne skulde gjøre sig skyldige heri: de 65 nuværende Medlemmer — Resterne af de 1500, Cabet i sin Tid havde samlet i Nauvoo — ere ynkelig fattige. Samfundet, der i enhver Henseende er langt fra at virkeliggjøre Cabets skønne Drømme, skildres i det Hele som det uheldigste af alle de endnu levende kommunistiske Forsøg. En Discipel af Cabet, der hørte om Nordhoffs Besøg i Icaria, skrev til ham: «Jeg beder Dem indstændigt, om at behandle Icaria med Varsomhed og Forsigtighed. Den, der kun ser den ynkelige, fattige, uordenlige

Landsby, og som kun beretter herom, vil gjøre sig skyldig i en alvorlig Vildfarelse. I denne Landsby findes store Formuer, ædle Forhaabninger og store og gode Mænds, som Cabets, Bestræbelser begravne. Icaria er blevet frugtbargjort herved, og en stor og heldig Udvikling venter det. Icaria har en indholdsrig og overordenlig interessant Historie; men dets Fremtid vil blive endnu interessantere. Dette Samfund, og det alene, repræsenterer i Amerika en stor Idé: — en rationel demokratisk Kommunisme.»

Cabet var — i Theorien — Demokrat; men i Praxis skal han, efter hvad nogle af hans tidligere Disciple paa-staa, have foretrukket et Enevoldsherredømme, — selvfølgelig forudsat, at han var Enevoldsherren. Samme Forhold ses i andre Kommuner: Oneidasamfundet er ogsaa i visse Retninger et demokratisk Samfund, men dets Fører, Noyes, lægger et kraftigt Baand paa Samfundets demokratiske Tendenser.

Separatisterne i Zoar have gennemført Flertalsherredømmet mere konsekvent end Icarerne, forsaavidt de indrømme Kvinderne ikke blot Ret til at tage Del i Forhandlingerne, men ogsaa Stemmeret. Den anden Torsdag i Maj foretages Valg paa Samfundets øverste Embedsmænd; Valgene ske ved Kugleafstemning. Tre *trustees* bestyre Samfundets Ejendomme. De ere forpligtede til «uden Persons Anseelse» at anvise ethvert Medlem Bolig, Klæder og Livsunderhold. De bestyre Samfundets Arbejdsvæsen, og de foreskrive ethvert Medlem, hvad han skal gjøre; men, hedder det, «i Alt, hvad de foretage, maa de rette sig efter den almindelige Mening i Samfundet.» — *The agent* er Samfundets Forretningsfører, afslutter Kjøb og Salg og ordner Samfundets Forretninger

med den ydre Verden. — *The Standing Committee of Five* er et Udvalg, med hvilket *the Trustees* og *the Agent* i vanskelige Spørgsmaal skulle pleje Raad. Det fungerer derhos som en Slags Voldgiftsdomstol og Højesteret. — Kassereren, der vælges paa fire Aar, bestyrer Samfundets Pengesager. *The Trustees* og *the Agent* skulle overgive ham Alt, hvad de modtage. Han er tillige Bogholder, og skal aarlig aflægge Regnskab for *the Trustees*. — Forfatningen skal mindst én Gang aarlig oplæses for alle Medlemmerne paa et offentligt Møde. I over fyrretyve Aar har denne ikke meget udviklede Forfatning virket og, efter hvad der siges, til Tilfredshed.

Endnu mindre udviklet er Forfatningen i andre Samfund. I Aurora er Dr. Keil, Samfundets Stifter, Præsident og Selvhersker. Han vælger selv fire ældre Medlemmer til Raadgivere, der imidlertid nok altid ere enige med ham. Naar der paatænkes en for Samfundets hele Liv meget vigtig Foranstaltning, diskuteres Spørgsmaalet dog af hele Samfundet, og saavidt muligt gjøres da Intet uden Medlemmernes Samtykke. I flere andre Samfund er der koncentreret en saa temmelig uindskrænket Magt i de øverste Tillidsmænds Hænder, og den politiske Interesse er derfor ikke meget udviklet hos Medlemmerne. Ofte fordres slet intet Regnskab af Bestyrerne: Medlemmerne have den Forvisning, at Samfundets Anliggender ville blive bestyrede paa bedste Maade. I Oneida føres der et fuldstændigt Bogholderi; men ellers er dette i Almindelighed yderligt simpelt. I Aurora ræsonnerer man saaledes: Vi arbejde Alle for det fælles Vel og faa Alle vore Fornødheder tilfredsstillede af de fælles Oplag; trænger man til Mel, gaar man uden Videre til Møllen og faar saameget, man behøver; trænger man til Smør, faar man hvad man

ønsker; — hvorfor skulde vi da føre Bog? Kun over hvad vi sælge til eller købe af Yderverdenen kunde der føres Bog; men disse Kjøb og Salg opveje jo hinanden og afgjøres kontant, saa heller ikke de nødvendiggjøre et indviklet Bogholderi.

Naar Medlemmerne paa saamange Steder vise Samfundets «Ældste», Ledere eller Førere en saa ubetinget Lydighed, da er det kun, fordi disse Tillidsmænd betragtes som Repræsentanter for Almenvellet, og for Almenvellet maa den Enkelte ubetinget bøje sig; men for Øvrigt indtage disse Mænd aldeles ikke nogen exceptionel Stilling i Samfundet: ogsaa de maa finde sig i legemligt Arbejde; de leve ikke bedre end de andre Medlemmer; hos Shakerne kan den øverste Høvding end ikke opnaa at faa sit eget Værelse. Brud paa Lighedsgrundsætningen taales ikke. Forhold som mellem Fyrste og Under-saatter, Herre og Tjener kjendes ikke; kunne Tjenestefolk ikke undværes, søges de i den kjætterske Omverden, ikke i selve Kommunen. At give Kvinderne lige Rettigheder med Mændene er dog Noget, man kun paa enkelte Steder har vovet at gjøre: i Zoar have Kvinderne Valgret, og for Shakerne staar Kvindernes Ligeberettigelse med Mændene som et Maal, der overalt bør stræbes hen imod; de paastaa at have gjort den Erfaring, at Kvinder ere lige saa skikkede som Mænd til at beklæde Embeder, og i Shakersamfundene betros ogsaa de højeste Poster til Kvinder.

De Medlemmer, hvoraf de kommunistiske Samfund bestaa, ere i Almindelighed simple Arbejdere og jævne tarvelige Folk uden højtflyvende Tanker, uden synderlig Dannelse og uden store Fordringer. Dog gives der Undtagelser: hist og her findes universitetsdannede

Mænd, og Førerne ere ofte virkelig fremragende Folk: Shakerføreren Fredr. W. Evans er en begavet Skribent og dygtig Taler, Noyes er en aandrig Forfatter*).

Paa Videnskab og boglig Dannelse sættes der ikke megen Pris. Den Literatur, der haves, er næsten udelukkende af religiøst Indhold; men i nogle af Samfundene er den dog forholdsvis ingenlunde fattig. Oneida-folkene have altid flittigt benyttet Pressen; en Mængde Tidsskrifter ere blevne udgivne af dem, saaledes «The Perfectionist», «The Way of Holiness», «The Witness», «The Spiritual Magazine», «The Free Church Circular», «The Bible-Communism», «The Oneida Circular»**) osv.

*) Dr. Keil, Aurorasamfundets endnu levende Stifter, kan ganske vist ikke kaldes nogen meget belæst Mand, da han ikke røber Kjendskab til nogen anden Bog end Bibelen; men han er i Besiddelse af andre Egenskaber — Fanatisme, udpræget Religiositet, Hang til Mysticisme, stærk Vilje — der formodentlig have gjort ham særlig skikket til socialistiske Experimenter. Allerede i en ung Alder begyndte han i sit Fødeland, Preussen, at spekulere i den dyriske Magnetisme. Senere nedsatte han sig som Læge i Amerika. Sine Lægekundskaber øste han af en stor hemmelighedsfuld Bog, «skreven med Menneskeblod»; men da han gik over til Methodismen, brændte han under skrækindjagende Ceremonier dette hellige Værk. Methodismen blev han imidlertid snart kjed af, og han fandt det fordelagtigere at stifte en egen Sekt, af hvilken han lod sig tilbede som et næsten overnaturligt Væsen. Tildels af Bestanddelene af denne Sekt har han dannet sit nuværende Samfund.

**) «Oneida Circular» er et Ugeblad, der har bestaaet i en Snes Aar eller mere. Abonnementsbetingelserne ere saa ejendommelige, at de fortjene at gjengives. I Spidsen for Bladet staar følgende avis: «The Circular» sendes til Alle, der anmode om det, hvadenten de betale eller ej. Bladet koster og har en Værdi af mindst to Dollars pr. Bind. De, der ønske det og bør faa det, deles i tre Klasser: 1) de, der ikke have Raad til at betale to Dollars; 2) de, der have Raad til at betale kun to Dollars; 3) de, der have Raad til at betale mere end to Dollars. De Første bør faa det gratis; anden Klasse bør betale, hvad det

Hos Shakerne udgive «Elder» Evans og «Elderess» Antoinette Doolittle et Maanedsskrift under Titelen «The Shaker and the Shakeress».

koster; tredje Klasse bør betale saameget mere udover, hvad det koster, at det Deficit, de Første foraarsage, derved bliver dækket. Dette er Kommunismens Lov. Vi have intet Middel, hvorved vi kunne tvinge Folk til at overholde denne Lov, og vi ønske heller ikke at forsøge herpaa paa anden Maade end ved at nævne den og overlade til alle Vedkommendes sunde Forstand at tage Hensyn til den. Vi løbe den Risiko at tilbyde Alle Bladet gratis; men gratis Abonnement modtages kun af Folk, der enten direkte anmode om Bladet eller give dem, der paa deres Vegne anmode herom, en udtrykkelig Bemyndigelse hertil. — Abonnenter i Udlandet maa med deres Bestillinger sende Penge til Frankeringen. • Bladet trykkes i omtrent 2000 Exemplarer; men uagtet Forfatterne ikke honoreres, havde det i 1874 en Underbalance paa 600 Dollars, saa det synes, at •Kommunismens Lov• ikke har gjort stærkt Indtryk paa Abonnenterne af tredje Klasse.

Bladet beretter med den største Aabenhed om Oneidasamfundets religiøse og sociale Theorier og Forhold og meddeler foruden Artikler herom velskrevne Smaastykker af mere almindeligt Indhold. Det søger ivrigt at gøre Publikum bekjendt med det Samfund, for hvilket det er Organ, og forsmaar intet Agitationsmiddel. Det har udfundet en ret pudsigt Maade, paa hvilken det stadig minder Folk: Bibelsteder eller andre Ord, som den Troende altid bør mindes, indrykkes i Bladet i den sædvanlige Avertissementsform. Et Par af disse •Avertissementer• hidsættes her som Prøve:

For Juvellerer!

En eneste Perle af stor Værdi! Denne uskaterlige Juvel kan erholdes, naar man derom henvender sig til Jesus Kristus, for den uhyre lave Pris •Alt hvad man haver•.

Den brillante Restauration!

Paa Zions Bjerg vil den Herre Zebaoth gøre alle Folk et fedt Gjæstebud, et Gjæstebud af Vin foruden Bærme, af herlige Ting, fulde af Marv, af længe gjemt Vin, som er aftappet fra Bærmen; og han skal borttage paa dette Bjerg det Ansigts Svøb, som alle Folk ere svøbte udi, og det Slør, der er spredt over

Kunsten er ikke i høj Kurs. Malerier ere paa flere Steder forbudte, saaledes hos Shakerne, dels fordi de i og for sig ikke ere til nogen Nytte, dels fordi de, naar de hænge paa Væggene, blive Opsamlingssteder for Støv og Smuds. Arkitektonisk Skjønhed sættes der ikke Pris paa. Paa Spørgsmaal af Nordhoff, om Shakerne, naar de fremtidig skulle bygge Huse, ikke vilde gjøre dem lidt kjønnere end deres nuværende, svarede Evans: «Nej! Det «Skjønne», som du kalder det, er meningsløst og abnormt. Det har ikke Noget at gjøre hos os. Den hellige Mand har i sit Hus og sit daglige Liv ikke Ret til at ødsle Penge paa, hvad du kalder «det Skjønne», saalænge der er Folk, som leve i Elendighed. Ved fremtidige Byggeforetagender vil der blive taget Hensyn til

alle Folk. Han skal opsluge Døden til Sejr, og den Herre Gud vil borttørre Taarer af alle Ansigter, og borttage sit Folks Formædelse af al Jorden. Thi Herren haver talet det. (Es. 25, 6-8.)

Vejledning

til Dyrkning af Aandens Frugter kån gratis erholdes hos
Ydmyg & Sagtmodig
Nødensgade Nr. 1.

Sammesteds kan nogle praktiske Betragtninger over Kristi Bjergprædiken erholdes.

Huslejlighed tilbydes.

Nogle Værelser ere at erholde til Leje i de «mange Boliger», som Kristus har beredet dem, der elske Ham.

Attention!

Soldater, der paastaa at have «kæmpet Troens Kamp», ville finde det stemmende med deres Fordel, om de lod deres Krav prøve. Enhver, der er i Stand til at godtgjøre sit Krav, er berettiget til et Stykke Jord i Himmerigs Rige samt til en Pension for Evigheden.

Lys og frisk Luft og Renlighed og Varme, fordi disse Ting fremme Sundheden og forlænge Livet; men det Skjønne bryde vi os ikke om.»

Luxus ere Kommunisterne ofte bestemte Fjender af. Undertiden, f. Ex. hos Shakerne, er Brugen af Tobak og spirituøse Drikke strængt forbudt; men Øl kunne de tyske Kommuniste i ethvert Fald ikke give Afkald paa. Af mange Shakere og Oneidafolk nydes Kjød aldrig eller næsten aldrig; thi Vegetarianismen betragtes af moralske og sanitære Grunde som et Ideal, henimod hvilket der bør stræbes. — Klædedragten er altid tarvelig. Blandt Shakerne og i Economy er der baade af økonomiske og moralske Grunde foreskrevet en ensartet Dragt. Ogsaa i Amana og i Oneida bære alle Kvinder samme Dragt. I Amana er Dragten ualmindelig hæsliq, for at Kvinderne ikke skulle være for bedaarende. I Oneida bære Kvinderne korte Kjoler, der kun naa til Knæet, og en Slags Mandfolkebenklæder, en ikke skjøn, men praktisk Dragt.

Fornøjelser og Adspredelser kjendes der ikke meget til. Dog maa Oneidasamfundet undtages fra denne Regel: i Oneida sørges der endog særdeles meget for ved musikalske og dramatiske Underholdninger at oplive Medlemmerne. Men Nordhoff paastaar, at Manglen paa Fornøjelser ikke forhindrer Medlemmerne i at være muntre og livlige: det nøje Forhold, de staa i til hverandre, giver dem mangesidige Interesser, og Afvexling i Arbejde liver op. Fouriers Forslag, at Arbejderen stadig bør gaa fra den ene Virksomhed til den anden, og altid vælge den, han i Øjeblikket føler størst Interesse for, er paa nogle Steder tildels søgt virkeliggjort: i Oneida oplæres de unge Mennesker til flere forskellige Haandteringer; i Aurora er den samme Mand i Dag Skomager, i Morgen Tegl-

brænder. Arbejdet bliver saaledes mindre mekanisk og aandssløvende, men selvfølgelig ogsaa mindre produktivt.

Kommunisterne skildres som hæderlige, uegennyttige, barmhjertige og menneskekjærlige Folk, som sindige Folk, for hvem Rigdommen ikke staar som det Øverste. — Naar de unge Kvinder i Amana finde sig i den dem foreskrevne afskrækkende Dragt, saa kan det ikke nægtes, at de vise Selvfornægtelse. Hvilke overordnede Savn paalægge Shakersamfundene ikke deres Medlemmer? Egenlig kun Oneidasamfundet, skulde man synes, kunde friste Folk med almenmenneskelige Svagheder. Misundelse synes ikke at være nogen udbredt Last blandt dem. «Giver Misundelse eller Skinsyge ikke ofte Anledning til Splid?» spurgte Nordhoff Dr. Keil. «Nu kun meget sjældent», fik han til Svar. «Medlemmerne ere blevne oplærte, og de ere overbeviste om Kommunismens Goder. De ere blevne vænnede til Selvopofrelse og vide, at Egenkærlighed er Roden til alt Ondt og al Ulykke. I Samfundets tidligere Dage kunde Misundelse ofte volde os Bryderier. Et Medlem kunde saaledes sige: «jeg har bragt Samfundet Penge, han dér derimod ikke; hvorfor skal han have ligesaa meget som jeg?» Paa saadanne Indvendinger svarede jeg: «her er dine Penge; tag dem! vi trænge ikke til dem; men husk paa, saalænge du er her, at du ikke er bedre end de Andre.» Undertiden kunde man sige til mig: «mit Arbejde indbringer Samfundet tusinde Dollars om Aaret; hans kun to hundrede.» Men jeg svarede: «tak du Gud, at han har gjort dig saa meget dygtigere og stærkere, at du kan hjælpe din Broder; men pas paa, at han ikke engang, naar du er bleven Krøbling eller syg, maa komme til at hjælpe dig.»»

Kommunisterne i Amerika ere sunde og kraftige, og

deres Middellevetid er ualmindelig høj. Dette er ikke overraskende; thi Levemaaden er i Almindelighed sund, naturlig og regelmæssig; nervøs Ophidselse og Overanstrengelse kjendes ikke her. Da Formuen besiddes i Fællesskab, er der ingen Grund for den Enkelte til at anspænde alle Kræfter for at vinde Rigdom. Arbejdet gaar derfor sindigt og roligt fremad, og udmattende Arbejde paatage Kommunisterne sig ikke. «To lejede Arbejdere udrette ligesaa meget som tre af vore Folk», tilstaa Shakerne; ja i Amana indrømmes det endog, at en lejet Arbejder udretter det Dobbelte af, hvad en Inspirationist gjør. «Arbejdet skal være en Fornøjelse, ikke en Lidelse», sige de.

Af Nordhoffs Bog faar man ganske vist det Indtryk, at Arbejderen i de amerikanske kommunistiske Samfund fører et Liv, som i Sammenligning med det, han fører i det moderne, individualistisk ordnede Samfund, har visse moralske og ikke ganske er blottet for materielle Fordele. Nordhoff synes imidlertid at være bleven vel meget indtagen i de Samfund, han har besøgt; han overser en Del af de Farer, de medføre; han synes ikke ret at se, at Individualiteten er udsat for at blive underkuet, at den menneskelige Personlighed i ethvert Tilfælde ikke kan udfolde sig frit og naturligt, og de Misligheder, der nødvendigvis maa følge med den unaturlige Maade, hvorpaa Forholdet mellem Kjønnene er ordnet i flere Samfund, burde fremhæves med langt stærkere Eftertryk end Nordhoff har gjort. Det er i det Hele raadeligst at slaa en god Del af paa hans Lovtaler. Men det maa man i alt Fald give ham Ret i, at naar de kommunistiske Samfund have kunnet holde sig i flere Menneskealdere, saa maa deres Medlemmer dog have følt sig tilfredsstillede ved

dem. Religiøse Theorier have ganske vist spillet en vigtig Rolle ved Stiftelsen af flere af dem; men om dem alle kan det med Sandhed siges, at den Grundvold, hvorpaa de hvile, er: Misfornøjelse med den bestaaende Samfundsordning. Kommunisterne have gjort Oprør mod det moderne Samfund; de have paa egen Haand forsøgt at stifte noget Nyt, og naar de ikke opgive disse Forsøg, men tværtimod fortsætte dem gennem Menneskealdre, saa maa det fornuftigvis antages, at de betragte dette Ny ogsaa som noget Bedre. Det er deres Mening: vi Andre have maaske en anden Mening; men at strides om, hvis Mening der er den sande, kan ikke nytte: om Smags-sager kan der jo ikke disputeres.

En Ting er sikker: de kommunistiske Samfund vidne om, at der hos mange hæderlige og ikke altid uforstandige Mænd og Kvinder hersker en levende Overbevisning om, at den bestaaende Samfundsordning er slet, at den ikke er nødvendig og uundgaaelig, men meget vel foranderlig, og at — hvad særlig bør fremhæves — de ere villige til at gjøre noget Energisk, for at faa den forandret. De kommunistiske Samfunds Fremtid vil neppe blive lys. Deres Fortid har heller ikke været lys. Men der ses dog i Mørket nogle Lyspunkter. Mange ville mene, at de kommunistiske Samfunds Historie først og fremmest vidner om Menneskenes utaalmodige Misfornøjelse med det Bestaaende og taabelige Higen efter det Ukjendte; man vil paastaa, at de amerikanske Kommuniste have vist sig at være ude af Stand til at skabe noget Sundt og Naturligt, at det Grundlag, hvorpaa det moderne Samfund hviler — selv om det maatte have Fejl — i ethvert Tilfælde har vist sig og vil vise sig kraftigere end det, hvorpaa man i Amerika har forsøgt at bygge ny

Samfund; og man vil forudsige, at ligesom de fleste kommunistiske Forsøg ynkelig ere strandede, saaledes vil det ikke gaa de endnu bestaaende en Smule bedre. Dette er ikke blot muligt, men i den højeste Grad sandsynligt. Dog vogte man sig for af denne Grund at spotte og haane; thi den amerikanske Socialismes Historie vidner ogsaa om Uegennyttighed, Selvopofrelse, Kjærlighed til Næsten og om det mægtige Indtryk, dette Evangeliets Ord har gjort: «Og alle de Troende holdt sig tilsammen og havde alle Ting tilfælles; og de solgte deres Ejendom og Gods og delte det ud iblandt Alle, eftersom Nogen havde behov.»
